СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXX. Ч. 274. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 24. падолиста, 1922. VOL. XXX. No. 274. Jersey City, N. J., Friday, November 24, 1922. THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

НОВА КАТАСТРОФА В КОПАЛНІ

70 ЛЮДИЙ ПОГИБЛО, 60 ПОКАЛІЧЕНИХ.

БЕРМИНГГЕМ, Алабама, 22. падолиста. — В копалні зелізної руди „Доломайт Майн 3.", що належить до Вудворд Айерн Ко. та лежить яких три милі звідсіля, случися нині сполудня страшний вибух пороху, котрий спіймав під землею 480 робітників, з чого 70 втратило життя, а яких 60 віднесло тяжчі або лекші ушкодження тіла.

Причиною вибуху мало бути коротке електричне зіпнятте, котре запалило порох в гутничій печи. Наслідком огню в копалні зірвалися три вози, служачі до вожения руди та робітників, і з гори звалилися в долину шибу на робітників, що зібралися там, віддихаючи свіжим воздухом. Коло копалні зібралася зараз така велика маса народа, що треба було аж визвати війска для удержання пскокою та порядку.

Ріжні філянтропійні організації вислали туди свої відділи ратункові та допомогу.

БОРОТЬБА В КОНҐРЕСІ НАД ПРОЄКТОМ ГАРДИНҐА

ВАШІНҐТОН, 22. падолиста. — Як можна вносити зі вступних голосовань в конґресі, проти президента Гардинґа в сій сесії не буде великої опозиції.

Видно се було з того, що коли віддано під голосованнє денний порядок, після котрого головною справою до розглянення малоби бути питанне допомоги для торговельних корабельних фірм, за внесеннєм заявилася поважна більшість. Всеж таки проти внесення уряду заявилися не лишень демократи, але й кільканайцять републиканських конґресменів. З того вносять, що противники адміністрації серед републиканців вже в сій сесії будуть старатися робити трудности адміністраційним предложенням.

СЕНАТОРИ КРИТИКУЮТЬ КЛЕМАНСА

ВАШІНҐТОН, 22. падолиста. — Майже всі сенатори та конґресмени, котрі хотіли щонебудь заявляти в справі недільної промови бувшого французького премієра Клеманса, виголошеної в Метрополитен Опера Гавз, заявлялися ворожо.

Заявлялося їх немало. Найострійше проти промови Клеманса виступив сенатор Бора, котрий отверто признав Клеманса винуватим за ті всі нещастя Европи, від котрих тепер нібито хоче Европу ратувати. Сенатор Гичкак з Небраски пятнував французьке становище як жерело всяких нещасть для Европи; на його думку, Франція піддержує в Европі ненависть.

Не менче виразно заявилися проти Клеманса сенатори та конґресмени: Борис, Кепер, Едж та Лед.

ОТВОРЕННЄ РОБІТНИЧОГО БАНКУ

НЮ ЙОРК, 22. падолиста. — Банк зорганізованих робітників, відомий під назвою „Федерейшен Траст Ко.", буде отворений в Ню Йорку дня 3. січня 1923 року.

Банк буде мати 1 міліон долярів закладового капіталу. Президентом стане Волтер Меккалб, що був орґанізатором та головним менажером банку зелізничих машиністів в Клівленді. Майже всі робітники будуть члени промислових юнїй.

ЗАРЯД КОПАЛНІ ВИНУВАТИЙ ЗА ВИБУХ В СПЕНҐЛЕРІ

БАРНЕСБОРО, Па., 22. падолиста. — Лава присяжних суддів, покликана судовим лікарем (коронером) для розсліджения причини вибуху газу в копалні вугля підприємства Рілі Колієріс Ко. в Спенґлері, в Пенсилвенії, видала нині своє орeченне про причину вибуху, заявляючи в ньому, що причиною вибуху була неввага заряду копалні.

Вина підприємства полягає подробично в тому, що воно знало про велику масу вибухового ґазу, назбируючогося в копалні, а мимо сього позволяло вживати в копалні незакриті лямпки; що воно знало про ґас, а не установило тільки огневих сторожів в копалні, кілько потреба для зроблення належитого розгляду копалні; та що воно не постаралося о відповідну вентиляцію (провітрюванне) в копални.

Перед виданнем сього оречення лава присяжних суддів переслухала 33 майнерів, що в часі вибуху були в копални, але вратувалися, далі урядників копалні, стейтових урядників майнерського бюра та властителів копалні. Один з робітників, котрий втратив підчас вибуху батька, заявив, що він ще три тижні тому говорив зарядови, що в копалні є богато ґазу. Навіть один „огневий бос", Сарновський на імя, признав, що він доносив зарядови нераз про ґаз в копалні. Форман копалні Флеңеґен признав зізнання Сарновського за правдиві.

Цікаве було теж зізнанне стейтових розслідчиків вибуху. На їх думку, винуватими за вибух являються два майнери, погибші від вибуху, котрі називалися: Степан Манак та Вінкентий Милер. Вони то мали вживати незакритих лямпочок, від котрих займився копалняний ґаз. Урядники вказували в своїх зізнанях на портебу загального вживання закритих безпечних ґазових лямпочок.

ФАРМЕРСЬКИЙ БЛОК СТАВИТЬ СВОЇ ДОМАГАННЯ

ВАШІНҐТОН, 22. падолиста. — Сенатор Норис з Небраски, один з головних представників так званого фармерського бльоку в конґресі, постовив нині внесенне, щоби утворити раду для давання кредиту фармерам та визначити на сю ціль з федерального гроша суму 100 міліонів долярів.

ПОЗИВАЮТЬ КУ-КЛУКС-КЛЕН ДО СУДУ

ТОПИКА, 21. падолиста. — Ґенеральний стейтовий прокуратор стейту Канзас запізвав до суду стейтову орґанізацію Ку-Клукс-Клена, домагаючися її розвязання та покарання урядників за зложенне потайного товариства.

В позві вичисляється сім урядників орґанізації.

Подібний процес почав недавно також стейт Верджінія.

СЕНАТОР ГОВОРИТЬ ПРОТИ ПОТАЙНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 21. падолиста. — Сенатор Ренсдел з Луїзіяни виголосив в сенаті остру промову проти потайної орґанізації Ку-Клукс-Клена.

Його закид звертався головно проти політичної діяльности потайної орґанізації. Після слів сенатора, горстка людий, звязаних в Ку-Клукс-Клені стараються дістати в свої руки обі великі американські партії та правити стейтом в деспотичний спосіб.

ЗАПОВІДАЮТЬ КАМПАНІЮ ПРОТИ ЗАКОНА ВОЛСТЕДА

СТ. ЛУИС, Мезуре, 21. падолиста. — Відбуваючася тут конвенція Товариства Противників Прогибіції рішила почати незадовго в цілій Америці кампанію проти закона Волстеда.

Вибраний уряд має доказувати, що з сього закона вийшли для американського народа богато гірші шкоди, як виходили з пиття. Межи инчим, конвенція пояснювала филю злочинів в Злучених Державах прогибіцією.

СУД ЗМИЛОСЕРДИВСЯ НАД СТАРИМИ

Перед федеральним судом в Нюарку, Ню Джерзі, станули оногді Іван та Марія Ґором, обжаловані за безправне посіданне алькоголічного напитку.

Обоє призналися до вини. Суддя місто наложити на них звичайно в такім случаю кару 200 долярів, покарав їх гривною в сумі 50 центів. Суддя змилосердися на виновниками, бо вони обоє мали по 80 літ.

БЕЗРОБІТТЯ НА УКРАЇНІ

В звязку з заборгованістю загрожує закриття великим заводам в Миколаїві: „Наваль", „Тремсуд", „Тимвод" і иншим. В заводі „Наваль" предбачається звільнення 2 і пів тис. робітників. Настрій серед робітників пригнічений.

ХОЧЕ ГОЛОДОМ ВІДЗИСКАТИ ЛЮБОВ МУЖА

В Сковгіґен, в стейті Мейн вийшла на голодовий страйк фармерка пані Бритон. Як заявила вона сама, страйк має ту ціль, щоби зискати назад втрачену нею, любов свого мужа, котрий недавно покинув її перенісся на сусідну фарму та пізвав її до суду о розвід.

Голодівка треває вже цілий тиждень, і як сусіди ручаться, пані Бритон справді не приймає ніякої їди, ані не хоче опалювати хати. Кажуть вони, що її лице вже слідно наслідки добровільного посту та недостаточного топлива. На фарму приїхала ціла громада ґазетярів, котрі доперва самі назбирали дров та запалили в хаті. Вони також пізвали сейчас лікаря, але сей не потрафив намовити голодуючу фармерку зїсти хоч кусок поживи.

Ґазетярі вдалися з допитами до мужа голодуючої, але сей просив їх віднестися з усякими запитами до його адвоката.

РІШАЛИ КАРТАМИ ПРО ВИНУ ЧОЛОВІКА НА СУДІ

До стейтового сходу в Сію Фолс, в стейті Савт Дакоті, внесено цікавий спротив недавно виданого вироку проти одного Джорджа Еґана, котрий був три рази кандидатом на ґубернатора стейту, а котрого засуджено на два літа вязниці за обманюванне асекураційного підприємства. Спротив цікавий, тим, що вносять його два члени лави присяжних суддів, на основі котрих оречення суд видав вирок проти обжалованого. Спротив опирається на тому, що власне вносячі спротив противилися до послідка признанню підсудимого винуватим. Коли вони ніяк не хотіли уступити більшости, хтось запропонував віддати цілу справу до порішення сліпому щастю. Постановлено тягнути карту, і голосувати після сього. Карта впала на „винен", і оба незгідні судді пішли за більшостю. Тепер вони добачують несправедливість свого поступовання та вносять до суду просьбу зарядити новий процес для обжалованого.

АРЕНДА ЗЕМЛІ НА УКРАЇНІ

Комісаріят земельних справ розрішив віддавати в короткотермінову аренду землі з державного фонду в розмірах не більше двох разової норми на їдця арендаря, істнуючої в даному районі; землі громадським організаціям мають віддаватися без обмеження площі.

ЗА ОБРАЗУ ПАРЛЯМЕНТУ

Парлямент провінції Квібек спеціяльною ухвалою засудив на рік тюрми Джана Г. Робертса, редактора ґазети „Сокира" (Ди Екс) за те, що він образив парлямент, закидаючи в своїй ґазеті неназваним поіменно послам, що вони були замішані в замордованне одної женщини.

ТРЕБА 400 РОБІТНИКІВ ДО ЛІСА В КАНАДІ

Як лише добре замерзне земля і впаде сніг до робіт в лісах в північній Манітобі і північнім Саскачевані треба буде біля чотирох тисяч робітників. Стільки саме або й більше робітників до лісних робіт треба буде в західнім Онтеріо.

ПОВСТАНЧИЙ РУХ НА УКРАЇНІ

Голова волинського губвиконкому в розмові з співробітником харківських „Вістей" заявив: бандитизму, так розвинутого в губернії в свій час, вже майже нема. Рештки колись великих банд трапляються в волостях прикордонних з Київщиною, але ті банди незначні. Рештки бандитизму успішно ліквідуються.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

Офіціяльні совітські дамі малюють становище на полудневій Україні так: Запоріжжа мало на почтаток 1922 року 34 прц. врожаю 1921 р., Миколаївщина і Донеччина по 40 прц. Одещина 57 прц., Катеринославщина 51 прц. Ваким чином робить висновок совітський статистик — становище в голодних губерніях дуже тяжке, але невроҗай цього року значно менший торішнього.

Голова миколаївського губвиконкому в розмові з співробітником „Вістей" схарактеризував становище в свойому районі так: В миколаївському і херсонському повітах голод буде дуже тяжким. В Дніпровському повіті становище з голодом покращало на 30—40 прц. Єлисаветський повіт можна викреслити із списка голодних повітів. Найтяжче становище переживає Херсон з повітом. Як що не зробити негайних заходів в справі допомоги населенню Херсона, то через якийсь час він буде вважатися за місто тільки на ґеоґрафічній мапі. Населення почасти розбіжиться, по части вимре. Тепер із 130 тис. населення в Херсоні залишилося 40 тис. душ, 60 прц. будинків порожні, 50 прц. з них о стільки зруйновані, що від відбудови їх доведеться одмовитися. Не зважаючи на допомогу, у місті все ще голодують десятки тисяч люду. В звязку з голодом дуже збільшилась смертність.

ЛЯХИ ВИАРЕШТУВАЛИ 10,000 УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ

БЕРЛІН, 18. падолиста. — Вісти зі Львова, столиці Східної Галичини, доносять, що Поляки виарештували всю діяльнійшу українську інтелігенцію по всіх містах і по многих селах усеї Східної Галичини.

Загалом запроторили Ляхи до тюрем та арештів около 10,000 Українців.

Сей нечуваний в культурному світі терор счинили Ляхи для постраху Українцям перед виборами і вчасі виборів до „сейму" і „сенату" у Варшаві. Одначе і сей пострах нічого не поміч. Українці завзято держались і масово відтягнулись від голосовання на кандидатів до чужого їм „сейму" і „сенату".

БЛИЗКОСХІДНА КОНФЕРЕНЦІЯ НЕ ПРИЗНАЄ ТУРЕЧЧИНІ ЗАХІДНОЇ ТРАКІЇ

ЛОЗАННА, Швайцарія, 22. падолиста. — Турецький делеґат Ісмет паша предложив близко-східній конференції домаганнє, щоб їй признали не тільки східну але й західну Тракію, яка тепер належить до Греції.

Сьому домаганню спративився грецький делеґат Елевтеріос Венізелос і аліянти відкинули турецьке домаґанне.

Натомісць італійська делеґація настає, аби частину Тракії відступлено Болгарії, щоб вона мала доступ до Еґейського моря.

ТУРЕЦЬКИЙ ХАЛІФ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

ПАРИЖ, 22. падолиста. — Новоіменований турецьким національним зібраннем в Анґорі (в Малій Азії) халіф (релігійний зверхник) магометанської віри, Абдул Меджід, заявив, що Коран (святе писмо магометан) противиться комунізмови.

Обдул Меджід був престолонаслідником; він має 54 роки; є звісний яко учений і маляр. Яко халіф він промовляє до 200 міліонів магометан.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ КАБІНЕТ

БЕРЛІН, 22. падолиста. — Новий німецький премієр Вільгельм Куно вже утворив цілий міністерський кабінет. Міністром закордонних справ є барон фон Розенберґ, міністром скарбу Андреас Ґермес, міністер краевої оборони др. О. Ґеслер.

ЗАМАХ НА ЖИТТЄ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОМІСАРЯ ЗІНОВЄВА

БЕРЛІН, 19. падолиста. — З Петроґраду, бувшої столиці бувшої Росії, доносять, що підчас отворення конґресу московських комуністів соціялісти приготовили були замах на голову большевицького совета в Петроґраді, Г. Зіновева.

Большевицька „чрезвичайка" (надзвичайна комісія для поборювання противників большевиків) арештувала три особи, у котрих при трусі (ревізії) найдено динаміт і писма, які вказували, що вони мали виконати замах на життє Зіновева.

ЗА ПЯТЬ ЛІТ ПІЗНАЛИ, ЩО ЗА ОДНУ НІЧ ГОДІ ПЕРЕСКОЧИТИ ВІД КАПІТАЛІЗМУ ДО СОЦІЯЛІЗМУ

МОСКВА, столиця Московщини, 19. падолиста. — Тутешній большевицький дневник „Правда" помістив статтю з приводу недавньої промови голови „совнаркома" (совета нарваних комісарів) Миколи Леніна на комуністичному конґресі.

В сій статті „Правда" м. і. пише:

„Недавня минувшина Росії вказує, що з царства капіталізму годі за одну ніч перескочити до соціялізму. Ті, що сього не признають, не розуміють ходу російської революції і подій останніх літ.

„Сі слова — се головна основа в промові товариша Леніна, в якій він обговорив теперішнє положенне Росії і большевицьку „нову економічну політику" (НЕП), яка вспіє виратувати Росію з теперішнього розпучливого положення".

Замітка. — Коли кацап потребує 5 літ, щоби пізнати, що за одну ніч годі перескочити від капіталізму до соціялізму, то кілько літ треба буде, аби він міг пізнати, що за одну ніч, ані за тисячу й одну годі направити се, що він нищив 5 літ . . .

ЛЕНІН ЩЕ ЩОСЬ ОБІЦЮЄ

МОСКВА, столиця Московщини, 20. падолиста. — Голова „совнаркома" (совета „народних" комісарів) Микола Ленін виголосив нині промову до комісарів, в якій сказав, що большевики відступили від комуністичних засад, щоби колись пізнійше ліпше скочити наперед (ще ліпше?).

ВИБОРИ В НІМЕЦЬКОМУ ГОРІШНЬОМУ ШЛЕСКУ

БЕРЛІН, 21. падолиста. — Вчера відбулись вибори в сій части Горішнього Шлеска, яку Ліґа Народів признала Німеччині, до німецького парляменту.

Вибрано трох католицьких центровців, одного монархіста й одного соціяліста.

Польські кандидати на послів не одержали навіть 10% всіх голосів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2

За кождою зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 496 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СКЛАДАЙМО ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО!

В 50-літні роковини уродин і 30-літні роковини літературної праці найбільшого теперішнього поета Галицької України, Богдана Лепкого, повинні всі Українці як слід вшанувати його.

Повинні вшанувати його яко нашого славного писменника, а також яко щирого народнього робітника, котрий при праці для свого народу підчас военної заверухи стратив здоровле і постарівся передчасно.

Спомянуть його в рідній землі, хотяй там наші браття нині в тюрмах.

Але чи не повинні спомянути Богдана Лепкого ми, американські Українці? Чи він і його слова для нас чужі, чи може таксамо рідні як для рідної Галицької України?

Спомянім великого сина України у велику хвилю в його життю бодай добрим словом за його талан, його твори і його працю! На концертах, зібраннях, і ріжних святах в найблизших тижнях спомянім імя і пісні Богдана Лепкого. Се буде одинокою осолодою його старих літ, коли дізнається, що тисячі Українців знають його труди і тямлять його імя.

А рівночасно зложім йому достойний **ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР!**

На перший поклик вплинуло около 100 долярів **ВІД 15 ЖЕРТВОДАВЦІВ.**

Але чи се достойний дар від великої української еміґрації в Америці, котра від 30 літ читає та одушевляється творами Богдана Лепкого?

Берім собі примір з нашого старого краю. Коли там складали дари любови для Юліяна Романчука або інших, то складали **ТИСЯЧІ ОСІБ.** Тоді се значить, що **ЗАГАЛ** вміє оцінити громадянську працю великого діяча або писменника і в годині його потреби задля того признання **ЗАГАЛ** складає свій дар любови. У бідній Галичині такий дар незначний, але в Америці повинен бути більший. Американські Українці власне тепер у справі дару для Лепкого повинні пійти слідами старого краю і **ШИРШИЙ ЗАГАЛ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ПОВИНЕН ВЗЯТИ В ДАРІ УЧАСТЬ.** Бо тільки тоді сей дар буде народній, достойний Українців в Америці і достойний того, для кого він призначений.

В дарі повинні взяти участь тисячі осіб. Нехайби кожда наша громада в Америці була у виказі, а притім і кождий громадянин та кожда громадянка, котрі цінять і люблять рідну культуру та вміють для неї чимось потрудитись.

Не треба великих сум, ані міліонів, ані великих тисячів. Нехай кожде українське товариство збере кілька долярів, а буде гарний дар.

Урядники українських товариств повинні на найблизших мітинґах піднести сю справу та зібрати бодай кілька долярів і післати на ювилейний дар для Богдана Лепкого.

Памятаймо, що наш славний український писменник живе з родиною у крайній нужді, та що є обовязком нас всіх в день його ювилею, котрий є теж ювилеєм цілого народу, виратувати його з тої нужди.

Отже приспішім збірку на дар ювилейний, на дар любови для Богдана Лепкого, аби він дійсно на сьогорічне Різдво довідався, що Українці з Америки запевнять йому на старі літа бодай дах над головою, аби міг трудитись далі для української культури.

ЖЕРТВИ

НА ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО
проситься посилати до „Свободи", яка буде оголошувати виказ жертв і листи, а зібрані гроші буде сейчас висилати на його акресу.

ЗНОВ НА ДОМБЄ.

„Ґазета Цодзенна" доносить з компетентних жерел, що значну частину арештованих „ґайдамакуф" вивезено зі Львова до табору інтернованих на Домбю. Ця поліційна гиена кінчить цю вістку радісним „Нарешце!"

В РОКОВИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ У ЛЬВОВІ.

Львівський дневник „Діло" з 3. с. м. доносить:

Умовини, серед яких живе українське населення Східної Галичини, не дозволили на урочисте свято проголошення української державности. Скромно і тихо святкував Львів великий день. У церкві св. Юра відбулося богослуження по упавших героях з 1918 р., а вечером на могилах борців зложено вінці.

ЛЯХИ В ГАЛИЧИНІ ВЖЕ Й СЕБЕ БОЯТЬСЯ.

В страха великі очи. Як дуже перенята польська поліція коломийського повіту повстанчими ватагами, хай послужить цей факт:

Недавно тому переїздила польська кавалерія через село Шепарівці, вислана на села як карна експедиція. Кількох жандармів, які повнили в цьому часі в селі службу, коли побачили їздців, дали ногам знати, спасаючи своє життє. Не знали, здається, що це їхні брати прийшли в поміч поборювати „саботах".

ЛЯЦЬКИЙ ТЕРОР У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

(З львівського „Діла" з 29. жовтня, 1922).

Тернопіль.

Наш кореспондент з Тернополя доносить: Повінь ревізій і арештовань, що їх на передодні польських виборів зарядила польська поліція, не минула і Тернополя, столиці польського воєводи п. Ольпіньского. Дня 21. і 22. ц. м. приїхало до Тернополя сімсот поліцаїв, головно з Варшави і понад півтора сотні тайних аґентів, здебільша бувших російських сищиків. Для звеличання хвилі прибула також і артилерія. Таємничі військові відділи, що вже близько два тижні вештаються по цілому Поділлю, буквально „беручи на бас" цілу польську армію у Східній Галичині та цілу хмару польської державної поліції, не дають спати місцевій Польонії. Вістка, подана якоюсь польською бруковою ґазеткою зі Львова, що таємнича „банда" машерує на Тернопіль, нагнала тут немало страху всім власть імущим. Тернопіль поставлено на военну стопу. Місто окружено сильним військовим кордоном, по вулицях день і ніч хмари поліцаїв, узброєних від стіп до голови. До деяких громад вислано військо. Фактично заведено военний стан. Контролюють кождого приїзжого до Тернополя. На села стараються кинути терор і приготовити ґрунт до виборів в дні 5. падолиста, від котрих українське населення відчахується руками і ногами.

По відповідному підготованню вирушили в понеділок 23. с. м. по пятій годині вечером відділи поліції і аґентів під проводом комісарів на ревізії до виднійших українських громадян і до Української Бесіди в домівці Народньої Торговлі, де містяться українські інституції, викинені насильно польським військом ще перед трьома роками з власних домівок. Рівночасно розпочали ревізії у адвоката д-ра Степана Барана і в помешканню Української Бесіди. Ревізія у д-ра Барана — дуже основна, бо аґенти переглядали подрібно всі канцелярійні акти, кодекси, переверали всі предмети, тревала від три на шесту до три на девяту вечером та скінчилася особистою ревізією, забранням кількох невинних записок, між иншими відпису статута товариства українських правників, якого секція як раз мала оснуватися в Тернополі і відведенням д-ра Степана Барана на поліційну інспекцію, де по короткому переслуханню звільнив його комісар повітової поліції п. Попель.

В тому самому часі друга валка поліції війшла до домівки Народньої Торговлі. З огляду на можливість замахів з боку польських боївок зарядила дирекція сталий дижур на брамі кождого вечера, приказуючи, щоби персонал складів Народньої Торговлі держав варту аж до 9. год. вечером. Поліція розпочала своє урядовання арештуванням двох дижурних на брамі, торговельного помічника п. Йосифа Клодзінського і торговельного практиканта, яких відведено до поліційних арештів, де сидять досі. Війшовши опісля на другий поверх до льокалю Української Бесіди, а було це о 6. год. вечером, коли багато членів приходить на читання часописів — на російський лад крикнули „ренце до ґури" і розпочали ревізію льокалю. По ревізії веліла поліція піти всім на поліційну інспекцію до маґістрату. Уставилися кольони. По переду машерували в двійках під баґнетами пані і панночки, що прийшли на пробу Бояна, за ними повагом сунули в двійках старші мущини та університетські студенти. На поліції списувано довго протоколи, почім випущено на волю всі пані старших громадян-мущин, відсилаючи всю молодь до поліційних арештів.

Тогосамого вечера відбулася основна ревізія в помешканню адвоката д-ра Івана Калина, звідки не забрано нічого. Поліція працювала тяжко цілу ніч. В ночі відбулися ревізії у начальника складу Народньої Торговлі п. Миколи Турина (йому забрано дві цензуровані книжки „Соборної України" і квіт на дар „Просвіті"), у д-ра Володимира Витошинського, у адвоката п. Мироновича і у канд. адв. п. Володимира Гамяля. Рівночасно арештовано масу студентів, між иншими Єронима Грицину, Волод. Ничку, Богдана Заплітного, Петра Ваціка, Тадея Кучерішку, Кордубу, Кордибана, Ліпінського, Онуферка, Сорочана, Тимчишина і багато инших, яких назвиск досі (полудне 24. с. м.) ми ще не могли ствердити. Число всіх Українців арештованих в Тернополі в ночі з 23. на 24. с. м. виносить 42 (сорок два) і всі вони сидять у поліційних арештах. Остре поліційне поготівля і численні поліційні патрулі по вулицях міста вказують наглядно, під яким жиємо режімом. Пригноблення у нас не має. Кождий з нас певний, що перетриваємо і цю нову хуртовину, що її нам несуть наші сусіди!

Коли це пишемо, ревізії і арешти тривають дальше. По селах бушують сотні польських тайних аґентів і провокаторів та військові відділи. Се прелюдія до польських виборів!

Хлібовичі вел.

В Хлібовичах арештовано Петра Климкова і студ. Бобовника.

Щорець.

В Щирці переведено ревізію майже у всіх домах, при чому арештовано 40 осіб, між ними д-ра Савчака, Жука, Юрчака, Могильницького, Книша та инших чільних українських діячів. Арештованих перевезено до Львова.

Голодівка в коломийській вязниці.

Дня 18. жовтня в коломийській вязниці розпочало 7 українських студентів голодівку на знак протесту проти їх безправного увязнення. Вже минуло півтора місяця, як комісар Ясевіч в Городенці арештував їх, а досі вони сидять без розправи. Між арештованими є Юрко Мелимука, Петро Демчук, Михайло Петруняк, Василь Бойчук, Дмитро і Степан Савочка. Підчас самого арештовання п. комісар наказав поліції роздягати студентів до нага за те, що один студент мав вишивану сорочку, його обвинувачують в аґітації на користь Василя Вишиваного. Протокол списувано в той спосіб, що жандарми прикладали студентам баґнет до грудий і примушували до зізнань. Коли жандарми переводили студентів до суду, то арештовані через цілу дорогу мусіли держати руки в гору, а для страху населення їх опісля скованих проваджено всіми вулицями Коломиї. Всіх студентів держать без засуду у вязницях досі і тепер вони почали голодівку. Панує загальне переконання, що їх арештовано тому, щоби не брали участи у проти-виборчій аґітації. В тій же самій тюрмі сидить кількасот Гуцулів „за саботаж". Їх долею не цікавиться ані суд, ані родина, ані коломийські інституції, ані місцеві оборонці. Тюремна сторожа бє студентів та селян, примушує приймати їду. Можеб хто з коломийських оборонців вглянув в ту справу, та поміг нещасним вязням вийти на волю і побачити денне світло? **Вязень.**

Терор в Городенщині.

В Городенці від якого місяця, особливо від того часу, як арештовано було студентів Мелимуку, Демчука і Савочку в звязку з вияснюванням ними селянам нашого становища в справі виборів до польського сойму, життя зовсім завмерло. На цих арештах, про які вже раніш було писано в „Ділі", не скінчилося і до них прилучилося ще й арештування д-рів Касіяна і Матейкова (оба канд. адвок.), яких, що правда, зараз до другого дня після переслухання випущено на волю через те, що за ними не найдено ніякої провини. Дня 21. с. м. арештовано студента Перейму також в звязку з виборами і держать його в „одиночном заключеніі", як якого великого злочинця, не дозволяючи ні його рідні, ні знакомим навіть близько підійти до нього і поговорити з ним.

Не забув наш „радца воєвудзтва і керовнік староства" п. Аґопсовіч спровадити й польське військо до Городенки, яке ще дня 14. с. м. прибуло сюди. Його розміщено, розуміється, не деинде, як в помешканнях „Народнього Дому", в якому занято салю для театральних вистав, „Української Бесіди" і „Міщанської Родини", а крім цього ще одну кімнату в українській ґімназії. Як велика школа від цього для українського громадянства Городенки, кождий зрозуміє, коли зазначу, що тепер нема вже де ставити театральних вистав, від яких завсіди був доволі значний дохід, інтеліґенції нема де зійтись, щоб прочитати ґазету, а в ґімназії не може правильно відбуватись наука. Ще за довго перед спровадженням війска до Городенки розліплено було староством обяву про наглі суди, заборонено ходити по вулицях міста по 8 год. вечером і видано наказ громаді виставляти в місті кожної ночі варту, подумайте, аж з 80 людей. Кого ті люде мають сторожити, не можна збагнути, бо в місті зовсім спокійно. Такими благами обсипує на „братня" польська влада в лиці п. старости. На жаль найшлися і між нашими людьми деякі темні індівіди, які помагають польській владі розпинати нашого брата. Так найшовся оден селянин з поблизького с. Серафинець, який зробив донос на д-ра Матейкова і через те він був арештований. Не бракує чорних духів і зпоміж нашої інтеліґенції, які на словах видають себе за великих „патріотів" і підслухують, де що говориться і що робиться, а відтак те все подають до відома польської поліції.

Карні експедиції.

В Шепарівцях, пов. Коломия, перебуває військова карна експедиція, котра конфіскує у селян збіжжа та худобу. Коли делеґація просила забрати із села військо, то староста Пйонтек заявив: „Візьміть участь у виборах, то заберемо військо". В той спосіб староста хоче Українців примусити взяти участь у виборах.

В с. Ратівчики розкватировано 120 уланів, які живуть там на кошт селян. Мимо того Українці не хотять брати участи у виборах.

Поранено польського жовніра.

Дня 6. жовтня с. р. в Турці невідомі особи стріляли з крісів до польського жовніра з карної експедиції, що стояв на сторожі біля лічниці і тяжко поранили його в руку. В звязку з тим арештовано студ. Волод. Семця (його тяжко побито), Йосифа Шпаковського, Михайла Стахнева і инших 6. підстаршин У. Г. А.

Поширення наглих судів.

Львівське воєвідство оголошує таке оповіщення:

Розпорядком з дня 14. жовтня 1922 р. (В З. ч. 89 п. 820) виданім на основі § 430 закона про поступовання карне по думці закона з дня 26. вересня 1922 р. В. з. ч. 84 поз. 750, міністр внутрішних справ в порозумінню з міністром справедливости піддав в округзі львівського апеляційного суду поступованню перед наглими судами крім каригідних вчинків підданих вже тому поступованню розпорядок міністра внутрішних справ з дня 14. мая 1919 („Монітор Польскі" число 107) оголошених оповіщенням б. ґенерального правительственного делеґата з 15. мая 1919. ч. 7856, а именно злочину морду, грабіжі, підпалу і злочину прилюдного насильства з § 85. к. з. поповненим злобним ушкодженням чужої власности, також слідуючі злочини:

1) Розбійниче злодійство з § 141. з. к.

2) Злочин прилюдного насильства з § 87. к. з. поповнений злобним діланням або опущенням серед обставин незвичайно небезпечних, о скільки ділання або занехання відноситься до уладжень або руху залізничого.

3) Злочин прилюдного насильства з § 89. к. з., виконаний злобним ушкодженням державних телеґрафів або ставленням в них перепон.

4) Злочин з § 4. закона з дня 27. мая 1885 р. про уживання вибухових середників (ч. 134 В. з. д.), якого допускається той, хто з розмисломуживає вибухових матерій як середників розвалюючих для виставлення тим способом майна, здоровля або життя инших на небезпеку.

5) Злочин з § 5. того закона, якого допускається той, хто змовляється в ціли поповнення згаданого чину в 4. точці цего оголошення або створить союз в ціли безупинного поповнювання того рода чинів, хочби точно ще неозначених і хотяй би ніякий вчинок, який веде до дійсного поповнення злочину, означеного в 4. точці не був виконаний.

6) Злочин з § 6. цего закона, якого допускається той, хто розвалюючі середники або їх складові части або прилади до їх примінювання виробляє, набуває, замовляє або посідає в намірі, щоби через ужиття тих середників (точка 4. цего оголошення) виставити на небезпеку майно, здоровля або життя инших, або щоби улегшити комусь виконання того злочину, а також той, хто розвалюючі средства кому иншому відступає, знаючи, що вони є призначені до виконання цього злочину.

7) Злочин з § 8. цего закона, якого допускається той, хто прилюдно або в присутности більше людей або в друках або в розповсюднених малюнках або письмах взиває до виконання одного з каригідних чинів очеркнених в точках 4. і 5. цего оголошення або до участи в тих, чини ті вихвалює або намагається управедливити або хто взагалі подає способи поповнювання повисших переступств.

Отже не тільки той стане винним злочину морду, грабіжі, підпалу і злочину прилюдного насильства з § 85. з. к. через злобне ушкодження чужого майна, але і той, хто по відповідним оголошенню розпорядку з 14. жовтня 1922 р. (В. з. ч. 89. поз. 820) в спосіб передвиджений в §431. закона о поступовання карне станеться винним одного з каригідних чинів висказаних в точках від 1. до 7. ставлений буде перед **наглий суд,** до якого поступовання мають примінення приписи розділу 25. закона про карне поступовання і підпаде **карі смерти.**

Остерігається при тім, що не тільки безпосередний виновник стається винним злочину, але кождий, хто через приказ, пораду, навчання, похвалу злочин улаштував, з розмислом його викликав, виконання того вмисною доставою середників, усування перепон або иншим якимнебудь способом попирав до цього був помічним, до повнійшого сповнення цего прикладався, як також той, хто вперед тільки порозумівся з виновником щодо уділення йому помочі і попертя по довершенім ділі або щодо участи в зиску і користи (§ 5. закона карного).

Винні намірених повищих злочинів будуть ставлені також перед **наглий суд.**

Остерігається отже всіх перед поповнюванням повищих злочинів під загрозою ставлення винних перед наглий суд і укарання смертію.

Львів, дня 23. жовтня 1922.

Воєвода:
Грабовскі в. р.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(ДРУГИЙ СПИС).

Ч. 353.

З перенесення **$6.030.56**

1) З Честер Па., збірку переслав п. Г. Перчак 90.00

Зложили: Вас. Лакуш 25.00; Теодор Сорока 10.00; Петро Лема, Мих. Кручай, Даниїл Бревус, Мих. Куріца, Микола Іщук, Яцко Артимко, Данило Якимець, Петро Білик і Лука Благітка по 5.00; Людвіка Благітка 2.00; по 1.00: Марія Чайківська, Володимир Бандровський, Вас. Бобяк, Іван Гарасіка, Григорий Давид, Онуфрій Присташ, Микола Стечишин, Мик. Купчак.

2) З Ґренвил, Н. Й., від Емілії Чарнецької переслав о. Іван Велигорський 5.00

3) З Ню Йорк Сити збірку переслав п. Павло Перей 15.00

Зложили: Фелікс Дашкевич 5.00; по 2.00: Іван Костецький, Теофіль Качмар, Николай Кароль; по 1.00: Павло Барила, Михаїл Гоньошин, Іван Семан, Юліян Павчак.

4) З Клівленд, О., від членів III. Округа Січової Орґанізації переслав п. Іван Войціцький .. 47.00

Зложили: Січова Банда 10.00; Петро Толочкевич, Анастазія Толочкевич, Іван Пелиньо, Семен Малець, Іван Петрович, Д. Шмагала і Іван Жук по 5.00; по 1.00: Василь Багрій, Никола Пелехатий.

5) З Лайон Фолс, Н. Й., Іван Павлів 5.00

6) З Мерізвил, Каліф., Д. Пухальський 5.00

7) З Ґері, В. Ва., Петро Щербатий 3.00

8) З Йонкерс, Н. Й., Константин Чолій 5.00

9) З Милвил, Н. Дж., Григорий Замойський 5.00

10) З Бейон, Н. Дж., Іван Малькут 5.00

11) З Карнеґі, Па. переслав п. Іван Швед від Луки Дасева, Берта, Па. 50.00

12) Декейтур, Ілл., Дмитро аЛзаренко 5.00

13) З Микіс Ракс, Па., від Івана Кіналя переслав п. Андрій Гальчак 5.00

14) З Вунсакет, Р. Ай., від Комітету Негайної Помочи переслав п. М. Скибінський 400.00

Зложили: Анд. Борис 25.00; Стефан Ґурбель, Яків Процишин, Мих. Скибінський, Григ. Кузик, Юрій Крупа, Мих. Бардачевський і Василь Чарний по 10.00; Ігнатий Кушнір 5.10; Анд. Сирота, Володимир Липський, Лука Самборський, Іван Паньків, Николай Околіта, Николай Глядик, Іван Боднар, Дмитро Реміник, Юрій Бурак, Михайло Карась, Іван Боднарчук, Николай Герман, Станислав Виспянський, Іван Ґульович, Петро Олійник, Анастазія Бабій, Мих. Пророчок, Амброзій Джаман, Василь Пророчок, Дмитро Бойко, Юрій Самборський, Максим Самборський, Іван Янцишин, Марія Ясинович, Ів. Бень, Мойсей Копернюк, Николай Вецал, Василь Бурак, Михайло Заплітний, Олекса Колісник, Василь Коцюбинський, Стефан Сагайдак, Василь Кушнір, Ігн. Кравець, Андрій Сусла, Михайло Ґонта, Василь Козак і К. Солима по 5.00; по 3.00: Михайло Гук, Йосиф Кава, Людвік Бурачок, Николай Лотоцький, Николай Шпак; Ст. Поляк 2.50; по 2.00; Катерина Семенюк, Гр. Гайковий, Прокіп Ткач, Петро Гарматюк, Ігнатий Тепер, Павло Кацюба, Йосиф Гричух, Антін Ґурняк, Яків Ґайда, І. Затонський, Ілія Околіта, Пилип Стойко, Кость Альберт, Семко Мостецький, Михайло Яцишин, Андрій Сирота, Йосиф Джаман, Пилип Клекот, Яким Шаравара, Йосиф Герман, Николай Сагайдак, Степан Свинарчук, Петро Романович, Корнило Фірман, Михайло Підгорецький, Лука Комуніцький, О. Вовк, Андрей Королишин, І. Панько, П. Ґерман, Василь Конитко; М. Городиський 1.50; по 1.00: Павло Юзьва, Онуфрій Червінський, Анна Борожна, Д. Пігун, М. Максимів, Петро Шевчук, М. Житарюк, А. Волинець, А. Королишин, М. Жук, А. Галас, І. Почура, І. Захарків, Анна Пухта, І. Томчук, М. Камфоник, Г. Сусла, І. Туз, Дмитро Лукиник, І. Познанський, К. Корніцький, П. Кушнір, Й. Ґаловчика, М. Балюк, В. Пачковський, Й. Гловацький, П. Захаб, Г. Чафай, А. Ґурняк, Ю. Іванович, М. Заяць, Й. Мороз, І. Рудек, А. Чарний, Ф. Буднік, Й. Качан, К. Липка, А. Братковський, М. Богович, Н. Лис, І. Шеремета, А. Градюк, М. Весал, Т. Реткович, А. Альберт, М. Заходник, Й. Городивський, І. Козій, Николай Житорюк, П. Лапчинський, М. Фірман; С. Бухтик 75 цнт.; по 50 цнт.: П. Лехман, А. Лаба, І. Сарафин, Й. Дзюбенка, М. Адамський, Л. Фостаковський, В. Антонів, М. Свірщ, І. Цибульський, В. Антонів, М. Ґніт, П. Мельник, М. Радимський, Т. Сусла, К. Борнецький, Л. Швак, В. Липка, Д. Зеленецький, І. Семченко, М. Бардачевський (син Василя), Й. Черка, В. Корнилюк, Т. Кушнір, В. Бровчук, Яків Мостецький, І. Пригода, Іцко Штайнберґ, А. Осарчук, В. Кучерявко; А. Чофай 50 цнт.; В. Костів 25 цнт.

15) З Когоз, Н. Й., збірку переслав о. Лев аЧпельський 103.40

Зложили: о. Л. Чапельський 10.00; по 5.00: Іван Столяр, К. Сеньчук, Гриць Недільський, Гавриїл Слободян, Петро Дзямба, Микола Заблоцький, Вас. Люблянецький, Йосиф Дзямба, Онуфрий Лесняк, Михайло Галашин, Андрій Мазурик, Данило Зальопаний, Михайло Мазурик, Петро Нищот, Іван Колосовський, Йосиф Лозинський, Н. Н. і Н. Н.; Іван Недільський 2.00; малими датками 1.40.

16) З Коппел, Па., Олекса Турінець 5.00

17) З Брекенбридж, Па., Теодор Чайковський 5.00

18) З Н. С. Питсбурґ, Па., збірку переслав п. Терентій Іваніцький 10.00

Зложили: Василь Дикий 5.00; о. Іван Жук 4.00; Терентій Іваніцький 1.00.

19) З Клівленд, О., переслав п. Йосиф Буката 10.00

Зложили: Йосиф Буката, Молодечий Драм. Кружок по 5.00.

20) З громади Йонкерс, Н.Й., з віча переслав о. Володимир Сполітакевич 305.00

Зложили: о. Вол. Сполітакевич 30.00; Іван Ковалів 11.00; Пилип Чуправський, Сильвестер Петришин, Стефан Дошна, Марія Лабяк, Дмитро Дулиба, Теодор Головка, Іван Дучинський по 10.00; Гаврило Свекрез 6.50; Василь Мандзій, Кінрад Шелецький, Теодор Майчик, Андрій Скробала, Микола Устіяновський, Юрій Макар, Назар Васічко, Бартк оГаздунь, Микола Гавриляк, Григ. Урбан, Вас. Папроцький, Мих. Дрозд, Дмитро Мадараш, Н. Загибайло, Іван Крупа, Гаврило Морох, Ілія Іванець, І. Т., Ева Скверез, Текля Кохань, Юрій Пирч, Марія Мигаль, Михайло Лукашкевич, Василь Палиця, Михайло Фатюк і Василь Ґузій по 5.00; по 2.00: Іван Тивонюк, С. Косар, Василь Голійт, Іван Васічко, Мих. Цап, А. Голуб, Марта Пеньович, Іван Стасяк, Михайло Васічко, Григорій Лисів, по 1.00: Петро Качмар, Антін Шашкевич, Дмитро Лучковець, Теодор ..ренца, Григ. Мацак, Іван Бибель, Захар Федорчак, Микола Семчич, Юстин Федорко, Михайло Шашкевич, Стеф. Сивик, Ал. Дзямба, Гарасим Дзямба, Андрій Серафин, А. Малярчук, Іван Ґузій, Теодор Пухир; меншими жертвами 20.50.

21) З громади Сентралія, Па., від Комітету Фонду переслав п. Іван Чепа 90.00

Зложили: Василь Чередарчук 20.00; Николай Андрійчин, Іван Чепа (мол.) і Петро Височанський по 10.00; Ник. Міх, Максим Сидор, Вас. Максимів, Теодор Палько, Гавриїл Борис (стар.), Мирослав Комарніцький, Теодор Винник, Стефан Прихода по 5.00.

22) З громади Мекаду, Па., о. С. Милянич 5.00

23) З громади Джерзи Сіті, Н. Дж., переслав п. К. Піддубчишин 50.00

Зложили: Іван Жарський і Петро Кушнірик по 5.00; дрібними датками 35.57; з оподаткування 4.43.

24) З громади Клівленд, О., П. Яечник 25.00

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗВІТ

з нарад Українського Національного Конґресу, відбувшогося у Филаделфії в днях 26-го і 27-го жовтня 1922 р.

(Продовженнє).

Звіт Верифікаційної Комісії.

На сали являється верифікаційна Комісія і на зазив тимчасового предсідателя складає слідуючий звіт:

На Конґрес прибуло 133 делеґатів. Заступлені є слідуючі центральні Орґанізації: Український Народний Союз, Провидіннє, Січ, Ліґа Горожан, Народна Поміч, Згода Братцтв, Ліґа Ветеранів. Дальше льокальні Товариства і Орґанізації: Кружок студентів в Шікаґо, Ілл., Українська Громада у Филаделфії, Українська Народна Громада в Ню Йорку, Українська Громада вН айставн, Самостійне Сестрицтво Непорочного Зачаття в Бофало, Н. Й., Товариство Української Молоді в Ню Йорку, Український Народний Дім в Джерзи Сіти, Н. Дж., Товариство Сокіл в Бафоло, Н. Й., Співацько-Амат. Кружок в Бофало, Самостійне Бр. св. Івана Хрестителя в Бофало, Український Аматорський Кружок в Нюарк, Н. Дж., Жіноча Громада в Ню Йорку, Кружок Самообразовання в Шікаґо, Самостійне Бр. св. Михайла в Йонкерс.

Стейтів є заступлених цих 13: Делевар, Ілинойс, Канектикат, Масачузетс, Мериленд, Мінесота, Мішиґен, Ню Джерзи, Ню Гемшір, Оґайо, Ню Йорк, Пенсилвенія і Ровд Айленд.

Місцевостий є заступлених 63 як слідує: Акрон, О., Алентавн, Па., Ансонія, Конн., Бруклин, Н. Й., Бофало, Н. Й., Бейон, Н. Дж., Бріджпорт, Па., Ботлер, Па., Болтимор, Мд., Честер, Па., Дітройт, Міш., Джерзи Сити, Н. Дж., Джомейка, Л. Ай. Н. Й., Ембридж, Па., Елизабет, Н. Дж., Филаделфія, Па., Френкфорд, Па., Ґлостонбурґ, Конн., Гетремк, Міш., Гейзелтон, Па., Істон, Па., Йонкерс, Н. Й., Юнгставн, О., Когус Н. Й., Карнеґі, Па., Клифтон, Н. Дж., Куртіс Бей, Дел., Литсдейл, Па., Майнерсвил, Па., Манчестер, Н. Г., Міннеаполіс, Мінн., Монесен, Па., Мекаду, Па., Ню Йорк, Н. Й., Найставн, Па., Нюарк, Н. Дж., Ню Гейвен, Конн., Оборн, Н. Й., Олифант, Па., Перт Амбой, Н. Дж., Пітбурґ, Па., Пассайк, Н. Дж., Пітсфілд, Масс., Пен Ален, Па., Рос Ст., Па., Рачестер, Н. Й., Рузевелт, Н. Дж., Сиракюз, Н. Й., Сентралія, Па., Сейр, Па., Сент Клер, Па., Скрентон, Па., Стейпелтон, С. Ай. Н. Й., Шікаґо, Ілл., Шамокин, Па., Трентон, Н. Дж., Трой, Н. Й., Вилксбери, Па., Віпани, Н. Дж., Вілмінґтон, Дел., Вест Пулман, Па. і Водервліт, Н. Й.

Присутні є слідуючі делеґати, що заступають Відділи Українського Народного Союза: Баглай Михайло, Бардон Семен, Бінашевський Мих. (2), Боросевич Іван, Бедзіш Григ., Цебряк Сам., Хлистун Григ., Хмелик Іван, Дейнеґа Марко, др. Демидчук Семен, Дешевський Іван (2), о. Нестор Дмитрів, Феценко Кирило, Фещак Семен, Фук Михайло, Гасій Василь, Голубенний Теодор, Гладкий Теодор, Ґришко Вас. (3), Грицей Теодор, Гурин Ілія, Ядловський Семен, Ялечко Йосиф, Яськевич Володимир, Яворський Даниїл, о. Іванишин Андрій, Калина Василь, Капітула Дмитро, Каштанюк Н., Кососоновський Михайло, Костюк Петро (2), Лапчак Лука, Левчик Василь, Лунак Теодор (2), Мазепа Федько, Онисик Антін, Париляк Іван, Пашук Антін, Павчак Юліян, Попович Никола, Пеелїх Михайло, Ревюк Омелян, Саґат Филимон, Самбір Микола, Сампара Михайло (2), Семенків Йосиф, Сорока Іван, Сидоряк Лука, Слободян Стефан, Слободян Петро, о. Споліткевич Волод. (3), Шараварко Онуфрій, Щуцький Пилип, Тимкович Евген, Волянський Василь, Витязь Іван, Вишиванюк Мих., (54 делеґати).

Відділи Провидіння заступають: Бурий Микита, Цурковський Антін, о. Лев Чапельський (2), Чепа Іван (2), Червеняк Василь (2), Чопик Михайло, Чорний Павло, Хромяк Степан, Хромяк Ігнатій, о. Держирука Волод., о. Дженджера Йосиф, Федишин Василь, Фурдела Петро, Ґела Андрій, Якубович Евген, Касків Теодозій (2), о. Кінаш Максим, Костів Стефан (3), Кирилюк Петро, о. Кутський Іван, о. Левицький Лев (3), о. Лотович Володимир (2), Кульчицький Омелян, о. Лотович Антін, о. Артинський Іван (3), Радко Степан, Палей Анна, Проскура Михайло, Стадник Павло, Стек Теодор, Сверeда Стефан, Штоґрин Дмитро, Шараварко Онуфрій, Бах Іван (3), Болянська Ірина, Закравський Лаврент і о. Жук Іван. (40 делеґатів).

Відділи Січової Орґанізації заступають слідуючі делеґати: Чопик Іван, Фіна Андрій (3), др. Гриневецький Степан (3), Гавронський Василь (2), Коцюк Михайло (2), Коцюбинська Катерина, Кокодинський Петро, Кушнір Михайло, Монастирський Володимир, Найда Пантелеймон, Найда Іван, Перчак Григорій, Пухта Василь, Седляр Василь (5), Сеник Микола, Стоколоса Мих. і Зайлик Теодор. (17 делеґатів).

Відділи Ветеранів заступають: Бабяк Семен, Дармограй Михайло, Левицький Никола (2) Титанич Василь.

Ліґу Горожан заступають: Брендзей Семен, Демай Іван, Демків Стефан, Касків Володимир, Косовський Григ., о. Онуфрій Ковальський, Маньовський Василь, Пипюк Григорій, др. Мирослав Сіменович, Шостак Андрій, Туркот Михайло.

Згоду Братцтв заступав о. Ґурянський Михайло.

Народну Поміч заступає Шабатура Василь, Хандога Матій, свящ. др. Копачук.

Льокальні самостійні Товариства є заступлені слідуючими делеґатами: Буньо Никола, Чагарин Михайло, Каштанюк Богдан, Кулик Михайло, Кузів Василь, Лесюк Григорій (2), Матолич Василь, Михальчукова Теодозія; Соколовський Григорій, Скеґар Г. Г., Швець Яків, Ваверчак Іван.

Всіх делеґатів є 133 і вони заступають 178 всяких відділів, товариств і місцевих організацій.

По справозданню верифікаційної комісії і провіренню повновластей делеґатів приступлено до слідуючої з ряду денної точки, іменно

Вибір президії.

Тимчасовий предсідатель, С. Ядловський подав плян, щоби поставити по одному представникови зі сімох орґанізацій, які дали почин „Обєднання" і до скликання Конґресу кандидатами; котрий із них дістане найбільше число голосів, цей буде вибраний предсідателем Конґресу, а прочі його заступниками. Внесок явним голосованнем прийнято. Поставлено слідуючих кандидатів: Омелян Ревюк з У. А. Союза; о. Іван Ортинський з „Провидіння", др. Гриневецький зі Січи, о. Ґурянський зі „Згоди Братцтв", Теодор Грицей з Ліґи Горожан, М. Дармограй з Ліґи Ветеранів, Василь Шабатура з „Народної Помочи".

Переведено явне голосованнє. Найбільше голосів (74) впало на Омеляна Ревюка редактора „Свободи", який цим став предсідателем Конґресу; прочі заступниками.

Вибраний предсідатель коротким словами подякував присутним за довірє і зазначив, в який спосіб думає переводити наради. Опісля за згодою і одобреннєм делеґатів покликав на секретарів Конґресу д. Мих. Стоколосу і Ант. Цурковського, редактора „Америки".

Як першому референтови уділив голосу Семенови Ядловському, голові У. Н. Союза і тимчасовому голові „Обєднання".

По скінченню реферату д. Ядловського вивязалася над ним довша дискусія, в часі якої численні делеґати забирали голос та інтерпелювали Тимчасовий Комітет Обеднання.

Перший поставив запит о. Л. Левицький, який говорив, що безнастанно чуеся зі всіх сторін нарікання і всілякі закиди проти попердно істнуючих подібних орґанізацій; і це є головною причиною, що народ відтягається від всякої акції та відноситься зі скрайним недовірем проти всякого нового почину. І тому бесідник ставить запит Тимчасовому Комітетови, чи він що зробив в цій справі.

Др. Гриневецький іменем Січової Орґанізації попирає запит о. Левицького.

Д. Ревюк передає веденнє Конґресу заступникови, д. Шабатурі і яко секретар Тимчасового Комітету просить о голос, щоб відповісти на поставлену інтерпеляцію. У своїм виясненню бесідник заявляє, що Тимчасовий Комітет піднімав сю справу на кількох своїх засіданнях; та не маючи компетенції ні сили сам на власну руку що в цій справі заподіяти, порішив віддати її до рішення Конґресови. Щоб раз покінчити із цею немилою справою є дві дороги: перша, щоб запізвати перед суд цих людий, котрі дістали від нас гроші і судово їх приневолити ці гроші віддати на таку ціль, на яку їх народ складав; та цею дорогою йти не мав права Тимчасовий Комітет, але тільки поодинокі люде, які давали гроші. Друга дорога є, щоб потягнути людий, які стояли на чолі попередних подібних орґанізацій до публичної, громадянської відвічальности і здати опісля з висліду публичний звіт.

Над вияснениєм д. Ревюка вивязалася довга і горяча дискусія, в якій забирали слово др. Гриневецький, др. Демидчук, Хандога, Пашук, Грицей, др. Коваль, Слободян, Седляр, Калина, Костів, Коцюк, о. Чапельський. Остаточно піддане під голосованнє переходить подавляючою більшостю голосів внесеннє о. Левицького:

Конґрес поручає маючій вибратися новій Екзекутиві „Обєднання" розслідити справу невмісного уживання фондів „Українським Народним Комітетом" і до одного місяця здати із цего публичний звіт через часописи.

Др. Коваль підносить, що закиди невмісного уживання фондів чується не тільки проти „Укр. Нар. Комітету", але і проти иньших орґанізацій, які також само збирали фонди і тому ставить додаток до ухваленої резолюції:

Екзекутива „Обєднання" має обовязок розслідити справу ґаздовання народними фондами всяких орґанізацій, які публично збирали гроші на народні цілі.

Оба внесення одноголосно ухвалено.

По відчитанню наспівших притіних телеґрам зачинено передполудневе засіданнє Конґресу.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШЕНАНДОА, ПА. Братство св. Володимира, від. 98 У. Н. С. подає до відома, що річний мітинґ відбудеться 10. грудня о 2-ій годині пополудні в ґалі церковній на Вест Сентер Стріт. Важні справи до полагодження: вибір уряду на 1923 рік і річне справозданнє. Неявившийся член заплатить кари 1 доляра, а урядник 2 дол. — Т. Гевчук, предс.; Н. Сулима, секр.

ЙОРКВИЛ, О. Бр. св. Стефана, від. 77 У. Н. С. повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться дня 16. грудня о годині 10. зрана в домі Н. Зарічного. На порядку дневнім вибір нового уряду на 1923 рік, справозданнє уступаючого уряду і инші справи. Неявившийся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник 1 дол. — П. Головід, предс.; А. Волошин, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. Подільська Січ, від. 141 У. Н. С. повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 1. годині пополудні в неділю, 10. грудня в парафіяльній гали під ч. 123 Кліперт ул. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Буде вибір нового уряду на 1923 рік і будеться принимати нових членів до У. Н. Союза і до Товариства за половину вступного. Проситься, щоби всі члени на сей мітинґ прибули. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. —Н. Стелмах, предс.; І. Гирльовський, секр.; Т. Ворко, кас.

ДЕСЛОДЖ, МО. Бр. св. о. Николая, від. 225 У. Н. С. повідомляє, що мітинґ відбудеться о годині 1.30 попол. дня 17. грудня в церковній гали. На порядку нарад є богато справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Г. Павлих, предс.; О. Копач, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113 У. Н. С. повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 12. годині попол. в неділю, дня 17. грудня в гали Івана Коземчака. На порядку нарад вибір нового уряду, справозданнє з цілого року і другі важні справи. Неявившийся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник 1 дол. — Н. Курчак, ир.; А. Клим, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243 У. Н. С. на річнім мітингу, котрий відбуся дня 11. листопада, вибрало отсей новий уряд на 1923 рік: В. Тупиця, предс.; О. Станькевич, заст. пр.; О. Рудий, кас.; І. Онищук, заст. кас.; В. Гаврищків, секр. фін.; І. Семчишин, секр. прот.; П. Олещук, Т. Янсевич і І. Лагола, контрольори; А. Нечай, І. Іськів і В. Красота, назирателі хорих; Т. Яніґа, звертник; І. Синіцький, М. Семчишин, Е. Парійчук, С. Микитюк і О. Шавала, мирові судії; П. Олещук, капітан; Г. Бутовський і І. Гаврищків, хорунжі; Т. Яніґа, В. Гаврищків, В. Шайнога, В. Стефанюк і О. Шавала, до померших. — В. Тупиця, предс.; О. Рудий, кас.; В. Гаврищків, секр. фін.

ПОЗІР! TRENTON, N. J. ПОЗІР!

Отсим повідомляється делеґатів Злучених Товариств в Трентон, щоб конечно явились на засіданнє, котре відбудеться **в неділю, 26. падолиста** в гали при Укр. Православній церкві, точно о годині 6-ій вечер. Засіданнє має на меті спільні наради в справі віча, котре відбудеться дня 3. грудня. Проситься делеґатів, а іменно: Товариства Помочи Письменників, Товариства Хмельницького, Тов. св. Василія, Тов. св. Михайла і Ліґу Горожан. Віче відбудеться в справі Негайної Помочи Рідному Краєви.

ЗА УРЯД ЗЛУЧЕНИХ ТОВАРИСТВ:
В. Гасій, предс.; **В. Кушнір**, кас.; **П. Черкас**, секр.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЮДОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Дальші виклади відбудуться:

В Ню Йорку в Народнім Домі, саля ч. 3, в пятницю 24. с. м. о годині 8. вечер. Викладає Др. К. Білик про ґіґієну. — В второк 28. с. м. викладає Др. Л. Цегельський Історію України.

В Нюарку, ч. 49 Бікон стр. в пятницю 24. с. м., о годині 7.30 вечером. Викладає Др. Л. Цегельський.

В Брукдині, в церковній гали кождої неділі по Вечірни. Викладає Др. К. Білик.

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ З МІСТА БІБРКИ І З БОБРЕЦЬКОГО ПОВІТУ В ГАЛИЧИНІ.

На днях прийшло до нас зі старого краю письмо в дуже важній справі, яким повинні заінтересуватися всі громадяне з того повіту. Хто хоче знати більше про цю справу, то нехай зголоситься на понизшу адресу:

J. SHAROWSKY,
431 East 9th St., New York, N. Y.

ПОЗІР! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Стараннем Тов. „Бандурист", при співучасти аматорського кружка Товариства М. Драгоманова і ліпших аматорських сил з Ню Йорку, буде поставлена перший раз на нюарській сцені

В НЕДІЛЮ, 26. ПАДОЛИСТА 1922
в Українській Робітничій Гали,
57-59 Beacon St., Newark, N. J.

на причуд гарна в чотирох діях, весела комедія під заг.

НЕЧИСТА СИЛА

А. Рутковського.

Початок точно о годині 7.30 вечером.
Вступ 45 центів.

Весь чистий дохід призначений на допомогу борючимся нашим братам проти ляцько-польського гніту в Східній Галичині. Тому приходіть громадно на представленнє і тимсамим поможете своїм братам в визвольній боротьбі. Приходіть всі!

74-75 КОМІТЕТ.

YONKERS, N. Y.

Укр. Спів. тов. Лисенка в Йонкерс

— уряджу —

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

в честь Тараса Шевченка

В НЕДІЛЮ, 26. ПАДОЛИСТА 1922
на Propect Hall, 49 Buena Vista Ave.

Початок концерту о год. 4.30 попол.

По концерті баль до півночи.

Управитель хору М. Фатюк.

Проситься всіх Українців і Українок місцевих і з околиці о численну участь. За добру забаву ручить

72.74 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! CHICAGO, ILL. ПОЗІР!

Українська Конґреґація Рожд. Пресв. Діви Марії на Савт Сайд

— уряджує —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЗАР З ТАНЦЯМИ

в гали парохіяльній, 4950 S. Paulina St.

Українці! Користайте з нагоди. За нікля курку виграєте і другі вартісні річи. **Базар розпочався 19. падолиста, а буде тревати до 19. грудня 1922.** Хто прийде, той не пожалує. За добру гру і забаву ручить

74,76,78,80 КОМІТЕТ.

CHESTER, PA.

ПЕРШИЙ СІЧОВИЙ БАЛЬ

— устроює —

Сотня ч. 11, в гали Тов. „Поступ"
на W. 4th St. і Highland Avenue

В СУБОТУ, 25. ПАДОЛИСТА 1922

Початок о 7-мій годині вечером.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Чистий прихід призначений на Боєвий Фонд в Галичині. Проситься о численну участь. — КОМІТЕТ. 74-75

DETROIT, MICH.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292 У.Н.С.

— уряджує —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ 26. ПАДОЛИСТА 1922
в парафіяльній гали на Cicotte Ave.

Початок точно о годині 6-ій вечер.

Чистий дохід призначений на Негайну Поміч Рідному Краєви, тож най не бракне ані одного Українця на сім бали, бо се єсть в загальну користь нас всіх. Зробите добре діло, бо поможете своїй справі та гарно забавитеся. Памятайте, о то якраз пущання і в понеділок вже піст, та треба буде чекати аж до Йордану. Хто не прийде, той певно буде жалував. Комітет постарався о добру музику, як також о смачні перекуски і добрі напитки. Приходіть всі. З брацьким привітом

72-74 КОМІТЕТ.

NEW YORK, N. Y.

Заходом т-ва „Зоря" в Ню Йорку відограє **Т-во „Укр. Жіноча Громада"**

В НЕДІЛЮ, 26. ПАДОЛИСТА С. Р.
в Українськім Народнім Домі,
217-219 E. 6th St., New York City

оперету в 3-ох діях з співами і танцями, Гр. Квітки-Основяненка

СВАТАННЄ НА ГОНЧАРІВЦІ

Початок о годині 7.30 вечером.

Вступ $1.00, 75 і 50 центів.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Дорогі Родимці! Коли хочете позабути щоденне горе та налюбуватись одною з найгарніших наших штук, то прийдіть на представленнє „Сватаннє на Гончарівці" а Стецько дасть Вам позабути всякі неприємности, ґризоти і клопоти. Того самого дня приймає т-во „Зоря" в члени т-ва без оплати вступу, а до У. Н. Союза після статута. Не забувайте на неділю, дня 26-го падолиста 1922 р.

73-74 Т-во „Зоря".

ВАСИЛЬ БІЛИНСЬКИЙ.

ТЮРЕМНІ СПОГАДИ.

(ДЕНІКІНЩИНА).

(Продовження).

(2)

В контакт до культурної боротьби по містах, вкраїнське селянство, роскусивши добровольців, піднімає енерґічні повстання. Повстанці кілька разів захоплюють в свої руки такі центри як Полтава, Катеринослав, ба навіть Київ. По селах денікінська влада відразу почула себе слабщою від більшевицької. Даремно посилали вони по селах військові т. з. „карательні відділи", що своєю жорстокістю над невинними селянами дорівнювали більшевикам. Село не приняло „единонеділимців" і бажало своєї вкраїнської влади.

В слід зі зростом боротьби, нагінка на все, що вкраїнське, зростала. Почалися труси по домах українських інтеліґентів, арешти поодиноких осіб на чий небудь донос в денікінську охрану і тюрми поруч з більшевиками, починають заповнюватися і Українцями. В боротьбі цій помагали владі російські біженці, що знайшли були гостинний притулок на Вкраїні, або своїж таки ренегати т. з. малороси. Жертвою такого доносу місцевих малоросів впав і я сам.

Арешт.

Видно доля хотіла, щоб засмакував я руки й чорносотенців і особисто впевнився в тому, як неможливим є пожиттє Українця з Москалем. Чи з права чи з ліва а все Москаль лукаве думає про його. В халепу попав я як і всі тоді „мазипинці".

Вернувши з Полтави в Барвінково в половині серпня 1919 року, думав я яко мога швидче, спакувавши свої манатки, дати драла за Дніпро, де після тогочасних чуток, недалеко Київа стояла українська армія. Відношення її до денікінців добре не знав ніхто, бо коли одні говорили, що вона є в згоді і контакті з Денікіном, то другі цьому заперечували. Денікінська преса спочатку відносилася до факту істнування української армії дволично, але, скоро опісля виступила вороже. Як би там не було, а мене тягнуло за Київ. Наміри свої виявив я управі Барвінківської Просвіти і просив у вільнення від усякої роботи. Але голова і члени управи стали прохати мене, щоб залишився я бодай на початок шкільного року і щоб поїхав я в Київ за шкільними підручниками і бібліотечними книжками, а вибравши їх зайнявся їхньою перевозкою. З великою неохотою уступив я їхнім налягинням, і в половині вересня виїхав до Київа. Тут перебув я коротко. Загальна атмосфера для Українця була тут пригноблююча. Відворот українських війск з під Київа, перевага добровольців на Вел. Україні настроювала песимістично. Мерщій вертав я, в товаристві двох помічників з Барвінкова, на харківщину. В найкоротшому часі рішучо думав я вибратися в дорогу на захід. Поки я одначе зібрався минув вересень і настав жовтень. 10-го жовтня спакував я накінець свої манатки, щоб слідуючого дня виїхати. Виїхати одначе я не виїхав тому, що в рано в день мойого відізду попав я в опіку добровольців.

Було це 11. жовтня. Ніч переспав я в канцелярії ґімназії. Над раном біля години 6 вскочив нагло до мене сторож і переляканий обявив, що ввесь будинок ґімназії обставлений військом, а кількох військових добувається до дверей. Блискавкою майнула мені в голові гадка про трус і арешт. Події такі були тоді на порядку дневному. В перший мент хотів було я тікати вікном, але пригадав собі, що довкола напевно стоять сторожі і зловлять все одно, а то ще може й вбють. Сховатися не було де, бо знайшлиб. Иншої ради не було як відчинити двері і приняти непрошених готей. Це й сказав я сторожеві. За пару хвиль почувся голосний тупіт узброєних людей, а там кількох з них побачив я біля себе.

„Ви будете ґосподін Белінскій?" спитав один з них. А коли я потакнув — вони-ж й без мойого потакнення знали, що це я, а питали тільки з формальности — заявив, що він є капітан присланий з Харкова перевести в мене строгу ревізію. В часі неї заборонено мені виходити з ґімназії. Даремно боронився я, що тут не живу, а спав випадково. Мене не послухали, а полізли до спакованих моїх річей і стали їх перетрясати. Докладно перевірили мою кореспонденцію, рукописи, а декотрі забрали з собою, як от матеріяли, зібрані мною в полтавських бібліотеках, до нарису про національне відродження Галичини в минулому віці, перевернули горі дном ґімназіяльну бібліотеку і великий злочин закинули мені, що знайшли в шафі українську історію Грушевського, а накінець найшовши випадково рахунки на куплені мною книжки в київі, вчепилися мене, чого я туди їздив і що робив там за час свойого побуту. Даремно толкував я їм ціль своєї поїздки, покликуючись при тому на голову місцевої Просвіти та її членів управи. Мені не повірили, а сказали, що голову вже арештували й декого з членів управи, а тому жадали, щоб я свідчився людьми „соліднійшими". Під „соліднійшими" розуміли місцевих чорносотенців, які вогнем дихали на тутешніх Українців. Перешукавши все з найбільшою докладністю, про що хай свідчить хочаби те, що шукали від 6—12 години в полудне, заявлено мені, що я арештований і до вечера під сторожею сидіти-му в канцелярії ґімназії, а вечером візьмуть мене в Ізюм. Це мене дуже збентежило і незвичайно засмутило, бо усувало довго ховану надію на швидке побаченнєся зі своїми.

Тюрма не лякала мене. До неї привик я серед далеко страшніших умовин більшевицької чрезвичайки, коли то капосна смерть що хвиля настирливо заглядала в очи. Засмутило мене тільки це, що так мало прийшлося мені особисто зазнати українського режиму, а переживати більше чужинецьку, накинену владу. Центральної Ради не застав я на Великій Україні, часи гетьмана вважають не „щиро" вкраїнськими, Директорія мов метеор перелетіла по скраїнському горизонті, а за нею ненависні большевики і чорносотенні добровольці мов в калейдоскопі зміняли картину за картиною, оплачуючись тисячами жертв і орошуючись мученичою кровю. В якій боротьбі правди з насильством доля хотіла, щоб хвилево насильство пішло горою, а ненаситня кривда і злоба людського егоїзму тріюмфувала на вкраїнській земли. Тріюмф цей відчував кожен свідомий Українець, а біль від неї успокоювала тверда гадка, що є це хвилеве, однодневне і перемога справедливости буде тут рішуча. На тому тлі ясними стануть слова одного селянина, що прийшовши записати до ґімназії свою дитину, стрінув тут наїжені баґнети.

— Я їх не боюсь — відповів відважно. — Царі сотки літ душили нас, а більшевики призвали на поміч всі пекельні сили, щоб викорінити нас з землею, та це їм не вдалося і не вдасться. Ми воскресаємо на очах, ряди наші міцніють і не сьогодні тозавтра станемо панами в своїй хаті — говорив сміло в очи денікінцям.

А коли декотрі з них грозили йому арештом, він висміяв їх, кажучи, що чув це нераз від більшевиків і не злякався.

„Убють мене, сто знайдеться на мойому місци".

Здивувала мене така селянська свідомість на обрусілій харківщині і мимоволі набрав я переконання, що справа наша мусить вигоріти.

(Дальше буде).

Клим Поліщук.

В НЕТРЯХ ЛАТВІЇ.

(Із записника з часів Великої війни).

(Докінчення).

На дворі вже світало. Вітер помалу втишився і на сході зачервонілося небо. В горі згасали зорі і де-не-де сунулися важкі плапті хмар, подібні собою на роскидане каміння. Там, десь на позиціях дрібно-дрібно, як швальна машина, строчив кулемет, а в небі з голосним джеркотанням вилетів перший розвідочний німецький літак. Я сидів на обрубку дерева, дивився на окружаючу картину обридлих лісів та багниць і мені так стало важко... Божевільна в хаті вже перестала кричати і, запевне заснула тихо. Почало сходити сонечко і стали сходитися, стомлені безсонною нічю, мої комітетчики.

— Чого ви тут сидите, товаришу? — питалися мене.

— Там якась божевільна женщина! — відповідав я.

— Ну, так хіба треба втікати, чи що? Хіба не могли її вигнати к чортовій матері?

Гукаючи й галасуючи на всі лади, товариші комітетчики крикливою юрбою втиснулися в хату.

— Е, та це-ж Емма! Лабріт,*) Емма!.. Щож це ти до нас танцювати прийшла, чи що?! — гукали.

Женщина повільно встала і, чухаючись в довгих, брудних косах, смієчись, стала добувати зза пазухи свого пашпорта. Товариші читали й весело реготалися. То один, то другий, по черзі питалися:

— Емма, так ти на балях гуляєш?

— Я, я! — відповідала вона.

— І на пасовисках пасешся?

— Я, я!..

— А як-же ти сина знайдеш свого?..

— Я, я! — незмінно відповідала вона одним звуком, а далі, прибравши до рук спідницю, вигукуючи щось крикливе і пронизливо гостре, стала танцювати і приспівувати: „алтодет делу"..**) „алтодет делу"... Товариші сміялися аж до сліз, і, нарешті, один з них, здоровенний „рієзанскій" парубяка товариш Агафонов схопився, як ошпарений і закричав: „Ну, довольно ужъ! Слыхали мы тебя, а теперь пошла вонъ отсюдова!" Та сміялася. Коли я запротестував, він сплюнув на бік і, глянувши на мене сонними очами, нежданно прошипів: „Кебось, нечеловъ провелъ пріятно—съ... Ну, а теперъ я хочу спать, понятно тобъ, али нътъ?"... І тоді ще раз глянув на мене хижим, знищуючим поглядом, відчинив навстіж двері, схопив божевільну за карк і вишпурнув її за двері. Задоволений зі свого вчинку, всміхаючись сам до себе, він ліг на „нари" і, закривши „извъстія-ми", — щоб мухи не кусали", — став навмисне хропти...

За одну ніч, в пустельній хаті з божевільною, я богато передумав думок про становище людини, яка називається ненормальною і, думав також, чим від неї ріжняться люде, що сміють називати себе нормальними через те тільки, що вони можуть серед трупів думати про свій шлунок, що вміють виривати окровавлені кешені, гризтися, ненавидіти, фальшувати і безглуздо реготатися... Зараз, проглядаючи сторінки свого записника і читаючи похапливо і неуважно написані синім олівцем дрібненькі стрічки своїх переживань, і ще раз бачу перед собою безглуздо-побожне лише санітета, що молився Богу за своє життя і, разом з тим, сам убивав своїх-же земляків, чую жалібне ридання скрипки в землянці на Тукумених позиціях, бачу гуртки „земляків" над „очком", відчуваю прикрий дух вогких землянок і оглядаю безмежні поля, засіяні колючими загородами і скопані шанцями...

Пригадую, що божевільну Емму я бачив ще один раз, коли ми переходили з одного місця нашої позиції на друге і йшли по Ікскюльській дорозі, де є одно величезне кладовище з великими „братськими" могилами. По кладовищу, з могили на могилу жваво перестрибувала Емма і заклопотано лічила хрести. Тоді її звідти забрали ті лотишки, що працювали на військовій дорозі. Ті-ж самі латишки казали мені, що Емма зовсім не з Вольмарського повіту, а із Шлока. Шукає вона свого сина, якого вбито на позиції ще в літку 1915 року, коли Німці вперше наступали на Ригу...

...Страшні картини війни жахливі ділаї, але ще страшніше те отупіння і безсердечність, що панують тут... Дивно, як камінюють людські серця!...

Місто Псков. 26. жовтня, 1917 р.

*) Лабріт — Добридень.
**) Алтодет делу — віддайте сина.

Самі—хоч вбогі—вбогих споможімо,
Підмогу лептою дрібною даймо
І серця отворім на крик розпуки!
Як цвіт, що в рідній лузі процвітає,
Так наймиліша поміч з брата руки.
Уляна Кравченко.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

БЕЗПРАВНА ПЕРЕМІНА УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ НА ПОЛЬСЬКУ

В с. Боневичі, пов. Добромиль польська учителька самовільно перемінила українську народню школу на польську. Депутації Українців з Боневич сказав повітовий інспектор, що учителька не мала права переміновати школи, але саму учительку похвалив за її патріотичний подвиг. І так в чисто українськім селі одна чужинка полька зносить українську школу і творить польську. Чи це можливе в правовій державі.

ЛИСТ ЧИТАЧІВ „СВІТА ДИТИНИ" ДО УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ В АМЕРИЦІ.

Дорогі Сестрички і Любі Братчики наші!

Так називаємо Вас, бо кожда Українка і кождий Українець де вонив не жили, всюди собі рідні. Всі вони для себе братя і сестри. А лучить їх в одну Родину велика любов до спільної Неньки-України, до мови рідної, до всего, що українське. Докази цеї великої братньої спільности даєте Ви, Ваші кохані родичі! Вони хоч відділені від Рідного Краю безмежними водами Океану, не забувають про рідну Україну. Вони спішать її із помічю то грішми, які посилають: чи то на голодних, чи на „Рідну Школу", чи на инші ціли. Кромі сього вони на мітингах своїх всюди голосять про навнз кривди, домагаючися справедливости для нас. У тій роботі не мають вони часу памятати про одно — що в Старому Краю живе тисячі, сотки тисяч українських дітей, які не мають неї пожива, що конечна для них, що без неї вони могли колись стати борцями за Волю свого Народу. Духової поживи! Багато із цих дітей потратило батьків — які погинули в боях за Волю. А инші, хотяй мають родичів, але вони такі бідні, що не мають спромоги придбання для своїх дітей духової поживи для своїх діточок.

Є в нас у Старім Краю люде, що зрозуміли конечність придбання духового корму для нас дітей. Мимо важких обставин узялися вони видавати дітячий журнал, а при ньому й дітячу бібліотек. Журнал цей — це „Світ Дитини", що виходить у Львові. Ми діти, дуже сподобали собі цей журнал і полюбили його. З нього вчимося: хто ми є, які ми повинні бути, як поводитися, щоб стати добрими Українцями й Українками, а опріч це й порядними людьми. У важких хвилях, а доля тепер не щадить таких хвиль, навіть нам дітям, — знаходимо там і розраду та захоту до поборювання всяких перешкод. Гарний цей наш „Світик", а бувби ще гарніщий, наколиб люди, що його видають, мали на сю ціль потрібні гроші. Але що! Наш цілий край знищений і тепер мало є таких батьків, що можуть для своїх дітей заплатити передплату на „Світ Дитини".

Ми заходили до редакції й питали, кілько має „Світ Дитини" передплатників? І довідалися сумної правди.— Немає навіть тисячки передплатників! А тут треба не тисячі, а бодай десять тисяч передплатників щоби журнал мiг розвиватися, щоби ставав щораз красшим. Та в наших часах, важких, невідрадних — годі про таке й мріяти". Так сказали нам у редакції.

Тому наш гурток читачів рішив звернутися до Вас, Сестрички й Братчики в Америці й Канаді! Поможіть нашому „Світикови". А поможти Вам прийдеся Вам дуже легенько. Вам треба тільки подбати про це, щоби кожда українська дитина в Америці стала передплатником „Світа Дитини". Як це для Вас так легко зробити. Кожда дитина нехай пришле одного, однісенького доляра, тай буде цілий рік діставати свій журналик, свій діточий часопись із гарними оповіданнями, казками, віршиками та множеством гарних образків. Попросіть також своїх родичів, нехай вони „зателефонують" до св. Миколая та до Ваших Ангелів хоронителів — щоби Вам на святочні дарунки в тім році принесли ще книжечки, що їх видав „Світик" а яких списе масте подання у попередньому числі цеї газетки.

Можете ще й так помогти, що будете між собою й між старшими збирати що місяця, хочби найдрібніщі датки, по кілька й кількадесять центів від кождого, а потім разом пішлете їх на пресовий фонд „Світа Дитини". А як це зробиться, то ми вам скажемо! Дівчина чи хлопчик, бере аркуш паперу тай іде поміж гостей дома, або на яких зборах і каже: „Просимо о датки на пресовий фонд „Світа Дитини" і як хто що дасть, запише цей на цей папері і в тим зібрання та гроші з грішми відішле до редакції „Світа Дитини". Можете також просити Ваших родичів і кревняків, щоби післати передплату на „Світ Дитини", для якоїсь сиротки в Старім Краю, або для своїх, які не мають грошей на передплату.

Ось із такою просьбою звертаємося до Вас Сестрички й Братчики наші. Ми певні, що Ви не відмовите нашій просьбі й покажете, що любите рідних дітей українських в старім краю.

Засилаємо Вам щирий привіт і позадоровлення з нашої бідної Країни, з України дорогої. — Здорові були!

(Тут слідує 500 підписів).

ГЕЙ МУСІВ БИ ТО БУТИ ХЛОП, ЩОБ МЕНЕ МІГ НАБИТИ.

НОВІ ІМІГРАЦІЙНІ ЗАКОНИ В КАНАДІ

В противенстві до Злучених Держав Канада старається придбати собі нових поселенців і не обмежує числа імігрантів. Одначе вступ в Канаду тепер теж не всякому свобідний і іміграція теж обмежена, хоч і в инакший спосіб. А саме поселенції яких канадийський уряд собі бажає і яких впускає без числа, є лише хлібороби. Нові іміграційні приписи, які тепер увійшли в життє (на місце правительственого розпорядження з 1919 року) дозволяють приїздити і поселюватись в Канаді лише: —

1. Хліборобам, які приїзджають в Канаду для того, щоби осістись на ріллі (фармі) і мають вистачаючі засоби щоби задля того набути собі сільське господарство.

2. Хліборобським (фармерським) робітникам, котрій хочуть в Канаді найнятись на роботу, як що можна з деякою певністю сподіватись, що на фармах буде для них робота.

3. Женщинам, що працювали як домашна прислуга (куховарки, наймички і т. д.) і хочуть на таку саму роботу найнятись в Канаді.

Иншим імігрантам по закону не вільно приїздити. Одначе іміграційні власти мають право впускати в Канаду також:

1. Жінок і сімю тих осіб, які вже були по закону допущені і мешкають в Канаді, як що вони мають вистачаючі засоби, щоб приїзжих своякіб прийняти до себе і ними заопікуватись.

2. Горожан тих держав, з якими Канада має окремі договори або умови в справі іміграції.

3. Британських горожан, котрі приїзджають в Канаду з Великої Британії, Ірляндії, Злучених Держав або британських доминій, як що вони в порті вступу докажуть, що мають засоби для удержання до того часу, доки не найдуть заробітку в Канаді.

ROCHESTER, N. Y.

Заходом Шкільного Комітету Товариства Вільні Козаки
— відбудеться —
В СУБОТУ, 25. ПАДОЛИСТА 1922
в галі при улиці 102 Joiner

БАЛЬ З ТАНЦЯМИ

і другими всякими витравками, на котру просимо численно прибути.
Дохід на школу.
Вступ 25 центів.
74 КОМІТЕТ.

ROCHESTER, N. Y.

Заходом Шкільного Комітету Товариства Вільні Козаки
— відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 26. ПАДОЛИСТА 1922
лекція на тему:

ІМІГРАНТИ В АМЕРИЦІ

Лектор: Мирослав Січинський.

Початок в третій годині пополудни в домі Товариства Вільні Козаки. Лекція за вступом. Просимо о численну публику. —КОМІТЕТ. 74

ТВОРИ БОГДАНА ЛЕПКОГО В ДВОХ ТОМАХ.

(Нове видання).

Галицька Накладня Якова Оренштайна видала в Німецчині твори Богдана Лепкого в двох великих томах (оба томи обіймають майже тисячу сторін великої вісімки). Перший том обіймає поезії, другий оповідання.

Видання роскішне на гарному папері.

Се видання можна дістати в книгарні „Свобода".

Оба томи разом коштують без оправи $4.25, в оправі $5.50.